

همبستگی عزت نفس و هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان مامایی

شیوا علیزاده،^۱ آسیه نمازی،^۲ سبحانه کوچکزاده طالعی

تاریخ دریافت مقاله: ۹۳/۱/۲۷

تاریخ پذیرش: ۹۳/۲/۱

چکیده

مقدمه: عزت نفس یک عامل روانشناختی مهم و اثرگذار بر سلامت و کیفیت زندگی افراد به شمار می‌رود. از سوی دیگر کاربرد هیجان‌ها در تعلیم و تربیت و برنامه‌های یادگیری اجتماعی امری اجتناب‌ناپذیر است. این مطالعه با هدف تعیین ارتباط سه مولفه عزت نفس، هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی با یکدیگر بر روی دانشجویان مامایی انجام گرفت.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی - مقطعی بر روی کلیه دانشجویان مامایی مشغول به تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی رشت نیمسال دوم ۹۲-۱۳۹۱ انجام شد. روش گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای در سه قسمت: مشخصات فردی، پرسشنامه هوش هیجانی Shring و عزت نفس Cooper Smith بود. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS و با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که میانگین نمره عزت نفس و هوش هیجانی دانشجویان به ترتیب $45/4 \pm 32/49$ و $29/14 \pm 50/53$ بود. ۹۲/۸ درصد افراد دارای سطح عزت نفس بالا بودند. بین میانگین عزت نفس دانشجویان و هوش هیجانی با میانگین معدل آنان ارتباط آماری معنی‌دار وجود نداشت. همچنین بین میانگین نمره هوش هیجانی با سطح عزت نفس در دانشجویان نیز اختلاف آماری معنی‌دار مشاهده نشد ($p > 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه یافته‌ها بیانگر هوش هیجانی متوسط در دانشجویان بود. و از آنجایی که افراد با هوش هیجانی بالا می‌توانند موازنه منطقی میان عواطف و عقل به وجود آورند و همزمان دارای عزت نفس قوی باشند. لذا توصیه می‌گردد تا جزوات یا کارگاه‌های آموزشی در راستای ارتقاء هوش هیجانی دانشجویان در دانشگاه برگزار گردد.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان، پیشرفت تحصیلی، عزت نفس، هوش هیجانی

مقدمه

کیفیت زندگی افراد به شمار می‌رود. با افزایش عزت نفس، احساس توانمندی و ارزشمندی در فرد به وجود می‌آید و تغییرات مثبتی همچون پیشرفت تحصیلی، افزایش تلاش برای کسب موفقیت، داشتن اعتماد به نفس بالا، بلند همت بودن و تمایل به برخورداری از سلامت بالاتر در وی پدیدار می‌شود (۶).

از طرفی یکی دیگر از پدیده‌هایی که در دهه اخیر مورد استقبال فراوان قرار گرفته، پدیده هوش هیجانی است. دلیل این امر توانایی بالای هوش هیجانی در حل بهتر مسائل و کاستن از میزان تعارضات بین دریافت‌های فکری و احساس است. پژوهش‌های متعدد نشان داده است که هوش هیجانی می‌تواند سبب افزایش میزان سلامتی، رفاه، ثروت، موفقیت، عشق و شادی گردد (۷). Bar-on هوش هیجانی را عامل محض در شکوفایی توانایی افراد برای کسب موفقیت در زندگی تلقی می‌کند و آن را با سلامت عاطفی و در مجموع سلامت روانی فرد مرتبط می‌داند. از دیدگاه وی هوش هیجانی را می‌توان با ۵ مولفه و ۱۵ عامل تشریح کرد. یکی از آن‌ها مولفه درون فردی است که بیانگر توانایی شخصی در آگاهی از

مقوله‌های شکل‌گیری و ارتقای عزت نفس از اوان کودکی تا لحظه مرگ، مهمترین مسئله روانی و اجتماعی بشمار می‌رود (۱). باورها و ارزشیابی‌هایی که نسبت به خود در ذهن می‌پرورانیم، تعیین می‌کند که ما چه کسی هستیم، توان انجام چه کاری را داریم و چه کسی خواهیم شد (۲). این افکار، فشارهای داخلی نیرومندی هستند که با تولید یک مکانیزم هدایت‌کننده، انسان را در سراسر زندگی به سوی رشد و تعالی پیش می‌برد. عمدتاً برداشت‌ها و احساسات افراد نسبت به خودشان تحت عنوان عزت نفس و خودپنداره نامیده می‌شود (۳). عزت نفس زاینده زندگی اجتماعی و ارزش‌های آن است و در تمامی فعالیت‌های روزانه انسان به نوعی جلوه‌گر بوده و به این شکل از مهمترین جنبه‌های شخصیت و تعیین ویژگی‌های رفتاری انسان محسوب می‌شود (۴، ۵). مطالعات تجربی در ۱۵ سال گذشته نشانگر این بوده است که عزت نفس یک عامل روانشناختی مهم و اثرگذار بر سلامت و

* نویسنده مسئول: آسیه نمازی، مربی گروه مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، ایران.
anamazi55@yahoo.com

شیوا علیزاده، مربی گروه مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، ایران.
سبحانه کوچکزاده طالعی، مربی گروه پرستاری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، ایران.

به صورت مقطعی، هوش هیجانی و عزت نفس دانشجویان مامایی دانشگاه آزاد اسلامی رشت را در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱، مورد بررسی قرار داده است. نمونه‌گیری به روش سرشماری بوده و کلیه دانشجویان مامایی مشغول به تحصیل مقطع کارشناسی در نیمسال دوم ۹۲-۹۱ دانشگاه آزاد اسلامی رشت در آن شرکت داده شدند. از مجموع ۲۲۳ نمونه (کل دانشجویان مامایی مشغول به تحصیل این دانشگاه)، ۴۳ نفر به اطلاعات پرسشنامه درخواستی به طور کامل پاسخ ندادند، لذا از مطالعه خارج شدند و در مجموع ۱۸۰ نفر، مورد بررسی قرار گرفتند.

ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای شامل سه قسمتی بود: بخش اول شامل مشخصات فردی مانند: سن، وضعیت تاهل، شغل و تحصیلات والدین، وضعیت اقتصادی، محل سکونت، معدل دیپلم و بخش دوم پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت (Cooper Smith) بود. کوپراسمیت در سال ۱۹۶۷ مقیاس عزت نفس خود را بر اساس تجدیدنظری که بر روی مقیاس عزت نفس راجرز و دیموند (Rogers & Dymond) انجام داد، تهیه و تدوین نمود. این مقیاس دارای ۵۸ عبارت بوده و شیوه نمره‌گذاری این آزمون بصورت صفر و یک است به این معنا که در عبارات ۴-۸-۹-۱۴-۱۹-۲۰-۲۷-۲۸-۲۹-۳۳-۳۷-۳۸-۳۹-۴۲-۴۳-۴۷ به پاسخ بلی، نمره یک و به پاسخ خیر نمره صفر داده می‌شود و بقیه عبارات بصورت معکوس، نمره‌گذاری می‌گردند. حداقل نمره صفر و حداکثر ۵۰ خواهد بود. نمره بیشتر نشانگر عزت نفس بالاتر است. در مطالعه شکر کن که بر روی دانش‌آموزان دختر و پسر سال سوم دبیرستان‌های تهران انجام شد، بازآزمایی این مقیاس برای دانش‌آموزان دختر و پسر به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۹۲ به دست آمد. روایی و پایایی پرسشنامه در مطالعات دیگر نیز از طریق اعتبار محتوا و آزمون مجدد تایید و مورد سنجش قرار گرفته است (۱۵، ۱۶). بخش سوم، پرسشنامه هوش هیجانی Shring Sibria بود. این پرسشنامه دارای ۳۳ آیت و ۵ خرده مقیاس خودآنگیزی، خودآگاهی، خودکنترلی، هشیاری اجتماعی و مهارت‌های اجتماعی تشکیل شده است. نمره‌گذاری این آزمون بر اساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت تنظیم و پاسخ‌ها به صورت ۵ درجه‌ای و ترتیبی است (همیشه، اغلب، گاهی اوقات، به ندرت، هرگز) و به آن نمره یک تا پنج اختصاص داده شد. دامنه نمرات برای هر فرد بین ۳۳ الی ۱۶۵ بود. نمره بالا در این مقیاس نشان‌دهنده هوش هیجانی بالا بود. اعتبار روایی و پایایی این پرسشنامه نیز در ایران بررسی و تایید شده است بطوریکه آلفای کرونباخ این مقیاس در یک نمونه ۴۰ نفری ۰/۸۵ بوده است همچنین در بررسی روایی این آزمون نیز بر

هیجان‌ها و کنترل آن‌هاست که شامل عزت نفس، خودآگاهی هیجان، جرات‌مندی، استقلال و خودشکوفایی می‌باشد. Bar-On توان خودآگاهی، درک پذیرش خویش و احترام به خود را در تعریف عزت نفس بیان می‌کند (۸).

از جمله مهم‌ترین نگرانی‌های اساتید، مسئولین آموزش دانشگاه‌ها و خانواده‌های دانشجویان، پیشرفت تحصیلی و جلوگیری از افت تحصیلی آن‌هاست. چرا که افت تحصیلی تاثیر به‌سزایی در سرنوشت فرد داشته و هزینه‌ی گزافی را به خانواده و جامعه تحمیل می‌کند (۹). در کشور ما این امر از مهم‌ترین مشکلات نظام آموزشی است و هر ساله ده‌ها میلیارد ریال از بودجه کشور را هدر می‌دهد (۱۰). لذا صاحب‌نظران در این زمینه باید به جوانب مختلفی که به طرقی بر روی پیشرفت تحصیلی تاثیرگذار است، توجه ویژه داشته باشند. نتایج چندین پژوهش موید ارتباط مثبت معنی‌داری بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی بوده است (۱۱، ۱۲). صاحب‌نظران دیگر رابطه‌ی مستقیم این دو را مورد تردید قرار داده، معتقدند عزت نفس بالا تاثیر مهمی بر عملکرد تحصیلی فرد نداشته، ولی عزت نفس پایین تاثیر بازدارنده‌ای بر پشتکار و عملکرد تحصیلی دارد (۱۳). کاربرد هیجان‌ها در تعلیم و تربیت و برنامه‌های یادگیری اجتماعی امری اجتناب‌ناپذیر است. زیرا در قرن بیست و یکم علاوه بر توجه به رشد شناختی و پیشرفت تحصیلی می‌بایست به رشد هیجانی دانشجویان توجه نمود و آنها را برای همکاری و مشارکت در کار، تصمیم‌گیری مسولانه، مقاومت در برابر فشار گروه همسالان و نفوذ وسایل ارتباط جمعی آماده نمود (۱۴).

از آنجایی که امروزه هوش هیجانی به عنوان مولفه‌ای مهم در سلامت و بهداشت روان فرد، تاثیر بسیار زیاد و ارزشمندی دارد و عزت نفس نیز به‌عنوان یکی از عوامل مولفه‌های درون فردی در هوش هیجانی تاثیر می‌گذارد، لذا انجام مطالعات دقیق برای بررسی این سازه‌ها از ضروریات بهداشت روان و برنامه‌ریزی‌های آموزشی می‌باشد. از سویی دیگر رابطه بین هوش هیجانی، عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در مطالعات اندکی مورد بررسی قرار گرفته و این بررسی‌ها تاکنون بر روی دانشجویان مامایی که تامین کننده سلامت اقشار آسیب پذیر جامعه (مادران و کودکان) در آینده می‌باشند، مورد توجه قرار نگرفته است، لذا این مطالعه با هدف تعیین ارتباط سه مولفه عزت نفس، هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی با یکدیگر بر روی دانشجویان مامایی دانشگاه آزاد اسلامی رشت انجام گرفت.

روش‌ها

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی است و

تمامی دانشجویان برای شرکت در مطالعه، رضایت شفاهی اخذ شد و به آنان اطمینان داده شد که داده‌ها بدون نام و فقط برای استفاده در پژوهش جمع‌آوری می‌شوند.

یافته‌ها

در این مطالعه، وضعیت عزت نفس و هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی ۱۸۰ دانشجوی کارشناسی مامایی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که میانگین و انحراف معیار سنی افراد مورد بررسی $21/56 \pm 1/96$ و در محدوده سنی ۱۸ تا ۳۱ سال بود. ۷۹/۴ درصد از افراد مجرد بودند. اکثریت آن‌ها (۷۵ درصد) با خانواده خود و ۲۵ درصد بقیه در خوابگاه زندگی می‌کردند (جدول ۱).

روی یک نمونه ۳۰ نفری، همبستگی نمرات به دست آمده ۰/۶۳ گزارش شده است (۱۷).

لازم به ذکر است که در این مطالعه پیشرفت تحصیلی دانشجویان بر اساس معدل ترم گذشته آنان مورد بررسی قرار گرفته است و در تقسیم‌بندی معدل بالاتر از ۱۷ دانشجوی ممتاز، معدل ۱۶/۹۹-۱۴ دانشجوی متوسط و معدل زیر ۱۳/۹۹ به عنوان دانشجوی ضعیف، در نظر گرفته شد. داده‌ها پس از گردآوری با نرم‌افزار آماری SPSS.Ver.22 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و آمار تحلیلی (t-test و ضریب همبستگی پیرسون) استفاده شد که در آن ضریب اطمینان ۰/۹۵ و سطح معنی‌داری $p < 0/05$ در نظر گرفته شد. قابل ذکر است، قبل از انجام مطالعه حاضر، از

جدول ۱: توزیع فراوانی دانشجویان مورد بررسی بر حسب مشخصات دموگرافیک

مشخصات دموگرافیک	فراوانی	درصد	
سن	زیر ۲۰ سال	۵۵	۳۰/۶
	۲۰-۲۵ سال	۱۱۹	۶۶/۱
	بالاتر از ۲۵ سال	۶	۳/۳
وضعیت تاهل	مجرد	۱۴۳	۷۹/۴
	متاهل	۳۷	۲۰/۶
تحصیلات مادر	بی سواد	۵	۲/۸
	زیر دیپلم	۵۳	۲۹/۴
تحصیلات پدر	بالاتر از دیپلم	۱۲۲	۶۷/۸
	بی سواد	۳	۱/۷
تحصیلات پدر	زیر دیپلم	۳۲	۱۷/۸
	دیپلم و بالاتر	۱۴۵	۸۰/۶
شغل مادر	خانه دار	۱۳۲	۷۳/۳
	شاغل	۴۸	۲۶/۷
شغل پدر	کارمند	۵۳	۲۹/۴
	کارگر	۲	۱/۱
	آزاد	۸۶	۴۷/۸
محل اقامت	سایر	۳۹	۲۱/۷
	خوابگاه	۴۵	۲۵
وضعیت اقتصادی	با والدین	۱۳۵	۷۵
	ضعیف	۲۲	۱۲/۲
سطح معدل دانشجویان	متوسط	۱۱۱	۶۱/۷
	بالا	۴۷	۲۶/۱
سطح معدل دانشجویان	۲۰-۱۷	۸۶	۴۷/۸
	۱۴-۱۶/۹۹	۹۳	۵۱/۷
	$13/99 \geq$	۱	۰/۶

همچنین نتایج این بررسی در رابطه با هوش هیجانی دانشجویان نشان داد که میانگین و انحراف معیار هوش هیجانی $14/29 \pm 50/53$ و حداقل نمره ۱۲ و حداکثر ۹۲ بود. میانگین و انحراف معیار مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده هوش هیجانی به طور کامل در جدول شماره دو آورده شده است.

در ارتباط با هدف تعیین میزان عزت نفس دانشجویان، نتایج نشان داد که میانگین و انحراف معیار نمره عزت نفس آن‌ها $32/49 \pm 4/45$ و حداقل نمره عزت نفس ۲۱ و حداکثر نمره ۴۵ بود. اکثر افراد مورد بررسی (۹۲/۸ درصد) دارای سطح عزت نفس بالا بودند.

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار خرده مقیاس‌های هوش هیجانی در دانشجویان مامایی

مقیاس‌ها	آماره	میانگین و انحراف معیار	واریانس	حداقل	حداکثر
خودانگیزی	$11/57 \pm 3/54$		۱۲/۵۷	۰	۲۲
خودآگاهی	$12/30 \pm 3/92$		۱۵/۴۴	۴	۲۴
خودکنترلی	$10/32 \pm 4/14$		۱۷/۱۸	۰	۲۲
هشیاری اجتماعی	$8/48 \pm 3/04$		۹/۲۴	۲	۱۷
مهارت‌های اجتماعی	$7/84 \pm 2/59$		۶/۷۱	۱	۱۶
هوش هیجانی	$83/53 \pm 14/29$		۲۰۴/۲۰	۴۵	۱۲۵

تمام مؤلفه‌ها نمره میانگین هوش هیجانی در دانشجویان ممتاز و متوسط چندان تفاوت چشمگیری ندارد. اگرچه در تمام قسمت‌ها نمره هوش هیجانی در دانشجوی ضعیف، پایین بوده لذا انجام هر نوع قضاوت از نظر آماری به دلیل کم بودن تعداد دانشجویان مورد بررسی در این سطح منطقی و معقول نیست (جدول ۳، ۴).

آزمون آماری پیرسون بین میانگین عزت نفس دانشجویان و میانگین معدل آنان همبستگی آماری معنی‌دار نشان نداد ($p=0/42$). همچنین نتایج این آزمون حاکی از آن است که بین معدل دانشجویان با هیچ یک از ابعاد هوش هیجانی و نمره کل هوش هیجانی همبستگی آماری معنی‌دار وجود نداشت. همانگونه که نتایج جدول شماره سه نشان می‌دهد در

جدول ۳: یافته‌های توصیفی نمرات هر یک از مؤلفه‌های هوش هیجانی بر حسب پیشرفت تحصیلی دانشجویان

متغیرها	دانشجویان*	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره
خودانگیزی	ممتاز	۱۱/۴۳	۳/۶۷	۰	۱۹
	متوسط	۱۱/۷۰	۳/۴۵	۴	۲۲
	ضعیف	۱۱	----	----	۱۱
خودآگاهی	ممتاز	۱۲/۰۹	۳/۸۰	۴	۲۳
	متوسط	۱۲/۵۶	۴/۰۱	۴	۲۴
	ضعیف	۶	----	-----	۶
خودکنترلی	ممتاز	۱۰/۴۰	۴/۱۵	۰	۲۰
	متوسط	۱۰/۳۱	۴/۱۴	۱	۲۲
	ضعیف	۵	----	-----	۵
هشیاری اجتماعی	ممتاز	۸/۶۳	۲/۹۵	۲	۱۷
	متوسط	۸/۳۹	۳/۱۰	۲	۱۷
	ضعیف	۴	-----	-----	۴
مهارت‌های اجتماعی	ممتاز	۷/۶۶	۲/۵۰	۱	۱۳
	متوسط	۸/۰۳	۲/۶۷	۱	۱۶
	ضعیف	۶	-----	-----	۶
نمره هوش هیجانی	ممتاز	۵۰/۳۱	۱۳/۸۴	۱۲	۸۶
	متوسط	۵۰/۹۲	۱۴/۷۰	۲۰	۹۲
	ضعیف	۳۲	-----	-----	۳۲

*تعداد دانشجویان ممتاز در این مطالعه ۸۶ نفر، دانشجویان متوسط ۹۳ و دانشجویان ضعیف ۱ نفر

جدول ۴: همبستگی بین معدل کل با ابعاد هوش هیجانی و نمره کل آن در دانشجویان مامایی

متغیرها	خود انگیزی	خود آگاهی	خود کنترلی	هوشیاری اجتماعی	مهارت‌های اجتماعی	نمره کل هوش هیجانی
ضریب همبستگی	-۰/۱۷	-۰/۰۳	-۰/۰۰۵	۰/۰۳	-۰/۰۵	-۰/۰۱
P value	۰/۸۱	۰/۶۴	۰/۹۴	۰/۶۱	۰/۵۰	۰/۸۶

استفاده می‌کنند (۱۸). برای مقایسه ارتباط بین پیشرفت تحصیلی و عزت نفس در جوامع مختلف باید به اختلاف قومیت‌ها، فرهنگ‌ها و مقطع تحصیلی فراگیران مورد مطالعه نیز توجه داشت.

نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن است که بین میانگین کل نمره هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی آنها، ارتباط آماری معنی‌داری مشاهده نشد. حدادی و همکارانش و همچنین صالحی و همکاران در مطالعه خود بر روی دانشجویان دریافتند که بین هوش تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ارتباط معنی‌دار وجود نداشت (۱۹، ۲۰). ولی دانش و همکاران در نتایج مطالعه خود دریافتند که میانگین هوش هیجانی دانشجویان ممتاز بطور معنی‌داری هم از دانشجویان ضعیف و هم از دانشجویان متوسط و میانگین هوش هیجانی دانشجویان متوسط، از دانشجویان ضعیف بیشتر است (۲۱). زدنز (Zeidnes) در پژوهش خود دریافت که دانش آموزان با استعداد بالا، نمره بالاتری در هوش هیجانی نسبت به دانش آموزان بی‌استعداد کسب نموده‌اند (۲۲). نتایج مطالعات دیگر نیز بیانگر آن است که هوش هیجانی با موفقیت تحصیلی دانشجویان همبستگی مثبت دارد، به این معنی که با افزایش هوش هیجانی، موفقیت تحصیلی دانشجویان افزایش می‌یابد (۲۳، ۲۴).

یکی از علل اختلاف بین نتایج مطالعه حاضر با مطالعات فوق را می‌توان به کم بودن تعداد دانشجویان مورد بررسی با پیشرفت تحصیلی ضعیف دانست. البته قابل ذکر است که ساختارهای مرتبط با پیشرفت تحصیلی عمدتاً با عملکردهای شناختی و بخصوص ظرفیت‌های حافظه و یادگیری شخص مرتبط هستند، در حالیکه هوش هیجانی بیشتر با موفقیت فرد در روابط بین فردی مرتبط است.

نتایج آزمون‌های آماری در پژوهش حاضر حاکی از آن است که بین میانگین نمره هوش هیجانی و سطح عزت نفس در دانشجویان، اختلاف آماری معنی‌دار مشاهده نشد. ولی میانگین هوش هیجانی در دانشجویان با عزت نفس بالا، بیشتر

نتایج آزمون t-student نشانگر آن بود که میانگین هوش هیجانی در دانشجویان با عزت نفس بالا، بیشتر است اما بین میانگین نمره هوش هیجانی با سطح عزت نفس در دانشجویان اختلاف آماری معنی‌دار مشاهده نشد ($p=0/32$).

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر بیانگر آن است که بین میانگین عزت نفس دانشجویان و میانگین معدل آنان همبستگی آماری وجود ندارد. در مطالعه‌ای که زارع و همکارانش بر روی دانشجویان انجام دادند، همانند مطالعه حاضر همبستگی معنی‌داری بین معدل و عزت نفس بدست نیامد (۱۵). برخلاف مطالعه حاضر، نتایج برخی مطالعات دیگر، همبستگی مثبت و معنی‌داری را بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی دانشجویان نشان دادند (۹، ۱۰). عزت نفس یکی از عوامل موثر در افزایش انگیزه‌ی تحصیلی است در واقع عزت نفس با تحت تاثیر قرار دادن شخص، می‌تواند در صورت بالا بودن، سبب انگیزه‌ی تحصیلی و در صورت پایین بودن سبب بی‌انگیزگی دانشجویان شود. اشخاصی که از عزت نفس بالا برخوردارند، در برابر مسائل و مشکلات زندگی مقاومت بیشتری می‌کنند و از پشتکار بیشتری نیز برخوردارند و در نتیجه احتمال موفقیت‌شان بیشتر می‌شود (۱۸). برخی از پژوهشگران معتقدند که ارتباط مستقیم بین عزت نفس و موفقیت تحصیلی در دوره‌ی دانش‌آموزی بیشتر صادق است. چرا که در این دوره، شایستگی اغلب فقط در گرفتن نمره‌ی بهتر خلاصه می‌شود. ولی محیط دانشگاه ضمن اینکه یک محیط آموزشی است، یک محیط اجتماعی نیز هست و مسایل خاص خود از جمله زندگی خوابگاهی، بی‌علاقگی به رشته‌ی تحصیلی و نگرانی نسبت به آینده‌ی حرفه‌ای را نیز به همراه دارد که همگی این‌ها نقش پیشرفت تحصیلی در ارتقای عزت نفس دانشجویان را به نسبت دانش‌آموزان کم‌رنگ‌تر می‌کند (۱۵). از سوی دیگر بسیاری از افرادی که پیشرفت تحصیلی مناسبی ندارند، از مکانیسم‌های دیگری برای حفظ عزت نفس خود

به این مولفه‌ها برای موفقیت دانشجویان از اهمیت و ارزش بسیار زیادی برخوردار است. قابل ذکر است که چون اطلاعات این مطالعه از طریق خودگزارش‌دهی دانشجویان بدست آمده، و تعداد دانشجویان با سطح تحصیلی ضعیف تنها یک نفر بوده است، لذا ممکن است اطلاعات بدست آمده بصورت کاملاً واقعی نباشد. هرچند در این پژوهش سعی شده بود با دادن توضیحات به دانشجویان، حداکثر همکاری آنان جلب شود. ولی پیشنهاد می‌گردد مطالعات مشابه در سطح وسیع‌تر به دنبال آموزش‌های لازم در این زمینه انجام گیرد.

قدردانی

بدین‌وسیله از کلیه دانشجویان مامایی که وقت گرانبهای خود را در اختیار ما قرار داده و با حوصله به سوالات پرسشنامه پاسخ دادند، تشکر و قدردانی می‌شود.

است. کلانتون (Clanton) در تحقیقی با هدف تعیین رابطه عزت نفس و هوش هیجانی و رضایت شغلی بر روی ۴۰ نفر از مهندسين کارخانه به این نتیجه رسید که رابطه معنی‌دار بین هوش هیجانی و عزت نفس وجود ندارد که با یافته‌های مطالعه ما همسو می‌باشد (۲۵). در حالیکه جنتی و همکاران در نتایج بررسی‌شان دریافتند که میان هوش هیجانی و عزت نفس رابطه معنی‌دار وجود دارد (۱۶) که این یافته با نتایج برخی مطالعات دیگر همسو می‌باشد (۲۶، ۲۷).

بررسی‌ها نشان داده که بین مولفه‌های هوش هیجانی و عزت نفس همبستگی مثبت وجود دارد، و این امر می‌تواند منجر به ارتقای سطح تحصیلی گردد. هر چند در این مطالعه همبستگی آماری بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان با میانگین عزت نفس و هوش هیجانی به دست نیامد، اما میانگین هوش هیجانی در دانشجویان با عزت نفس بالا، بیشتر بود. لذا توجه

References

- 1- Macdonald G. Self-esteem and the promotion of mental health. In Trent D & Reed C. (eds), Promotion of Mental Health Avebury Aldershot 1994;3: 19-20.
- 2- Burns RB. Self Concept—Developing and Education. Holt, Rinehart and Winston: university of michigan; Co. 1982.
- 3- Mutlu T, Balbag Z, Cemrek F. The role of self-esteem, locus of control and big five personality traits in predicting hopelessness. Procedia Soc Behav Sci 2010; 9: 1788-1792.
- 4- Lawrence J, Ashford K, Dent P. Gender differences in coping strategies of undergraduate students and their impact on self-esteem and attainment. Learn Higher Educ 2006; 7(3): 273-281.
- 5- Ghaffari F, Fotokian Z, and Mazloom SR. Effect of group exercise program on self-esteem of nursing students. Journal of Babol University of Medical Sciences 2006; 9(1): 25-57. [persian]
- 6- Mann M, et al. Self-esteem in a broad spectrum approach for mental health promotion. Health Educ Res 2004; 19(4): 357-372.
- 7- Moshki M, et al. [Association of health locus control theory and self-esteem with physical activity in university students]. Journal Sabzevar University of Medical Science 2009; 16(3): 142-149. [Persian]
- 8- Salehi M, Vakili K. [Emotional Intelligence and Vital Cells of Organization]. 1st ed. Qaemshahr: Mehronabi; Co. 2008. [Persian]
- 9- Tamannaifar MR, Sedighi Arfai F, Salami Mohammadabadi F. [Correlation between emotional intelligence, self-concept and self-esteem with academic achievement]. Iranian Journal of Educational Strategies 2010 ; 3(3): 121-6. [Persian]

- 10- Hosseini MA, Dejkam M, Mirlashari J. [Correlation between Academic Achievement and Self-esteem in Rehabilitation Students in Tehran University of Social Welfare & Rehabilitation]. Iranian Journal of Medical Education 2007; 7(1): 137-142. [Persian]
- 11- Mirzaei Alavijeh M, Rajaei N, Rezaei F, Hasanpoor S, Pirouzeh R, Babaei Borzabadi M. [Comparison of self-esteem, locus of control and their relationship with university students' educational status at Shahid Sadoughi University of Medical Sciences- Yazd]. The Journal of Medical Education and Development 2012; 7 (1) :58-70. [Persian]
- 12- El-Anzi and Ferih Owayed. Academic achievement and its relationship with anxiety, self-esteem, optimism, and pessimism in Kuwaiti students. Soc Behav Pers 2005;3(1):90-95.
- 13- Fathi Ashtiani A. Study of personality characteristics Adolescents and its relationship to success. Kosar 1998; 3 (2): 91-95.[Persian]
- 14- Khosrou Jerdi R, Khanzadeh A. [Study of the relationship between emotional interlligence and general health in students of Sabzevar teacher training University]. Journal of Sabzevar University of Medical 2007; 14 (2): 110-116. [Persian]
- 15- Zare N, Daneshpajoo F, Amini M, Razeghi M, Fallahzadeh M. [The Relationship between Self-esteem, General Health and Academic Achievement in Students of Shiraz University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2007; 7(1): 59-67. [Persian]
- 16- Janati Y, Musavi SA, Azimi Lolaty H, Fani Saberi L, Hamta A, Feyzi S. [Investigating Emotional Intelligence and Self Esteem Level Among Nursing and Midwifery Students of Mazandaran University of Medical Sciences in 2010]. J Mazandaran Univ Med Sci 2012; 21(1): 254-260. [Persian]
- 17- Mansouri B. Normalization of Shrink Emotional Intelligence Questionnair at Tehran University. [dissertation].Tehran: Allameh Tabatabaai University;. 2001. [Persian]
- 18- Barkhordary M, Jalalmanesh Sh, Mahmodi M. [The Relationship between Critical Thinking Disposition and Self Esteem in Third and Forth Year Bachelor Nursing Students]. Iranian Journal of Medical Education 2009; 9(1): 13-19. [Persian]
- 19- Hadadi kohsar AA, Roushan R, Asgharnezhad Farid AA. [A Comparative study of relationship emotional intelligence to mental health and academic achievement in shahed and non shahed students University of Tehran]. Journal of Psychology and Education 2007; 37(1) : 73-97. [Persian]
- 20- Salehi S, Taleghani F, Afghari P, Moghadasi MH. [Academic Achievement and Emotional Intelligence among Undergraduate Nursing Students of Isfahan University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2012; 12(8): 629-637. [Persian]
- 21- Danesh E, Kakavand A R , Modir Rosta F. Impact of Public health and emotional intelligence on academic achievement. Journal Youth Studies 2008; 12: 77-90. [Persian]
- 22- Zeidner M, Shani-Zinovich I, Matthews G, Roberts RD. Assessing emotional intelligence in gifted and nin-gifted high school student out comes depend on the measure. Intelligence 2005; 33(4):369-391.

- 23- Samari AA, Tahmasbi F.[The study of correlation between emotional intelligence and academic achievement among university students]. *Fundamentals of Mental Health* 2007; 9: 35-36:121-128. [Persian]
- 24- Liff SB.Social and emotional intelligence: Applications for developmental. *Journal of Developmental Education* 2003; 26:3 28-34. 25- Clanton SHC. An Exploratory Study of Emotional Intelligence, Self-Esteem, and Job Satisfaction of High-Tech-Employees. Dissertation. ProQuest Information and Learning Company; 2005.
- 26- Sillick TJ, Schutte NS. Emotional Intelligence and Self-Esteem Mediate Between Perceived Early Parental Love and Adult Happiness. *EJournal of Applied Psychology* 2006; 2(2): 38-48.
- 27- Augusto Landa JM, López-Zafra E, Aguilar-Luzón Mdel C, de Ugarte MF. Predictive Validity of Perceived Emotional Intelligence on nursing students Self-Concept. *Nurse Education Today* 2009; 29: 801-808.

Correlation of Self-Esteem and Emotional Intelligence with Academic Achievement among Midwifery Students

¹Alizadeh SH, ^{2*}Namazi A, ³kochakzadeh Talami S

Received: 2014/4/16

Accepted: 2014/6/22

Abstract

Introduction: Self-esteem is considered as a major psychological and effective in health and quality of life. On the other hand, the use of emotion in education and social learning programs is inevitable. This study was conducted to investigate the relationship between the three components of self-esteem, emotional intelligence and academic achievement together on midwifery students.

Methods: This descriptive cross-sectional study was conducted on all midwifery students who are studying at Islamic Azad University of Rasht in the second semester of academic year 2012-2013. The information was gathered through questionnaire which has three parts: personal information, Shring emotional intelligence Questionnaire and Cooper smith Self-Esteem Inventory .The data was analyzed by SPSS software using descriptive and analytical statistics.

Result: In this study, the mean score of self-esteem and emotional intelligence among students was 32.49 ± 4.45 and 50.53 ± 14.29 , respectively. 92.8% of the subjects had high levels of self-esteem. There was not significant relationship between self-esteem level, score of emotional intelligence and score of academic achievement. Also, there was not significant relationship between self-esteem level and score of emotional intelligence among midwifery students.

Conclusion: Considering the findings maenad moderate emotional intelligence in students. And since people with high emotional intelligence can reasonably balance between emotion and intellect to create a strong self-esteem at the same time so it is recommended to lectures or workshops will be held to promote emotional intelligence in college students

Key words: Student, Educational achievement, self-esteem, emotional intelligence

Corresponding Author: Namazi A, MSc in Midwifery, Department of Midwifery, Islamic Azad University – Rasht Branch, Iran. anamazi55@yahoo.com

Alizadeh SH, Department of Midwifery, Islamic Azad University- Rasht Branch, Iran.

Kochakzadeh Talami S, Department of nursing, Islamic Azad University - Rasht Branch, Iran.